

Wymagania edukacyjne opracowane dla przedmiotu

ORGANIZACJA I PROWADZENIE PRZEDSIĘBIORSTWA W AGROBIZNESIE W PRAKTYCE - OPPA

realizowanego

w klasie IV Technikum nr 2 kształcącego w zawodzie technik agrobiznesu

w roku szkolnym 2022/2023

Lp.	Tematyka	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
1	OPPA – Działalność gospodarcza w agrobiznesie		
2	Źródła finansowania wydatków związanych z podjęciem działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • Wyszukuje informacje na temat warunków uzyskania dotacji dla osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą. • Wyszukuje informacje o funduszach europejskich dostępnych dla osób podejmujących działalność gospodarczą. • Wyszukuje oferty banków, funduszy pożyczkowych i funduszy poręczeniowych dla osób podejmujących działalność gospodarczą. • Przewiduje konsekwencje niedotrzymywania terminów płatności w przypadku korzystania z kredytu kupieckiego. • Oblicza odsetki od oszczędności i kredytu stosując procent prosty. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowuje dokumenty niezbędne do uzyskania dotacji dla osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą. • Porównuje oferty banków, funduszy pożyczkowych i funduszy poręczeniowych dla osób podejmujących działalność gospodarczą. • Znajduje informacje o funduszach venture capital i aniołach biznesu. • Przygotowuje proste dokumenty potrzebne do uzyskania dofinansowania działalności gospodarczej z funduszy europejskich. • Wyszukuje informacje o funduszach europejskich dostępnych dla osób podejmujących działalność gospodarczą. • Analizuje wymagania, jakie należy spełnić podejmując współpracę z funduszem venture capital lub z aniołem biznesu. • Oblicza odsetki od oszczędności i kredytu stosując procent złożony.
3	Uruchomienie działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • Znajduje adresy urzędów, w których może załatwić formalności związane z podejmowaniem działalności gospodarczej w formie jednoosobowego przedsiębiorstwa osoby fizycznej. • Znajduje informacje o najbliższym położonym wydziale Krajowego Rejestru Sądowego. • Wypełnia formularz CEIDG-1. • Wyszukuje informacje o bankach prowadzących rachunki bankowe związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. • Na podstawie wskazanych kryteriów dokonuje wyboru banku oferującego najlepsze warunki prowadzenia rachunku bankowego związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą. • Sprawdza, czy określony podatnik może korzystać ze zwolnienia od podatku od towarów i usług. • Sprawdza, czy określony podatnik ma obowiązek rejestrowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sporządza umowę spółki prawa cywilnego. • Wypełnia wnioski do KRS potrzebne do zarejestrowania poszczególnych spółek prawa handlowego. • Porównuje oferty banków w zakresie prowadzenia rachunków bankowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. • Załatwia formalności potrzebne do uzyskania profilu zaufanego.

Lp.	Tematyka	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
4	Lokal, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza	<p>wania sprzedaży za pomocą kasy fiskalnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znajduje firmy oferujące krótkookresowy wynajem powierzchni biurowej, usługi biurowe oraz analizuje i porównuje ich oferty. • Korzysta z przepisów prawnych określających wymagania, jakie musi spełniać lokal, w którym zatrudnieni są pracownicy. • Znajduje adres i stronę internetową Powiatowego Państwowego Inspektora Sanitarnego (sanepidu). • Znajduje adres i stronę internetową starostwa powiatowego, urzędu gminy (miasta), powiatowego inspektora nadzoru budowlanego. • Identyfikuje oczekiwania klientów dotyczące lokalu, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza (dla branży w jakiej uczeń zdobywa zawód). • Zna sposoby zdobycia legalnego oprogramowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyszukuje przepisy prawne dotyczące wymagań jakie powinien spełniać lokal, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza (dla branży w której się kształci). • Sprawdza, na stronach internetowych Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w przypadku jakich rodzajów działalności gospodarczej, lokal, w którym jest ona prowadzona, musi spełniać szczególne wymagania sanitarne. • Znajduje informacje o tym, jakie formalności i w jakich urządzeniach powinien załatwić, gdyby lokal, w którym ma być prowadzona działalność gospodarcza, wymagał budowy, przebudowy albo zmiany sposobu użytkowania. • Analizuje lokalizację i sposób urządzenia różnych lokali, w których prowadzona jest działalność gospodarcza pod kątem spełnienia przez nie oczekiwań klientów. • Korzysta ze środków biurowych do przechowywania dokumentów. • Wyszukuje informacje o programach komputerowych potrzebnych do prowadzenia działalności gospodarczej, które są udostępniane na podstawie wolnych licencji (dla branży w jakiej uczeń zdobywa zawód).
5	Zatrudnianie pracowników	<ul style="list-style-type: none"> • Korzysta z kodeksu pracy i innych ustaw i rozporządzeń związanych z zatrudnianiem pracowników. • Przedstawia korzyści pracodawcy związane z zatrudnianiem pracowników na podstawie innych form zatrudnienia niż umowa o pracę. • Określa potrzeby kadrowe w wybranym przedsiębiorstwie działającym w sferze agrobiznesu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Porównuje różne formy zatrudnienia. • Wybiera najkorzystniejszą dla pracodawcy formę zatrudnienia pracowników w przedstawionej sytuacji. • Ocenia, czy w opisanych warunkach zawarcie innej umowy niż umowa o pracę jest zgodne z obowiązującymi przepisami. • Dobiera rodzaj terminowej umowy o pracę do konkretnej przedstawionej sytuacji. • Sporządza pismo pracodawcy o wypowiedzeniu pracownikowi umowy o pracę.
6	Marketing	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżnia i dobiera źródła informacji rynkowej. • Klasyfikuje produkty według sposobu ujawniania się korzyści związanych z ich użytkowaniem. • Klasyfikuje produkty według sposobu ich wykorzystania przez ostatecznego nabywcę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje mikro- i makrootoczenie przedsiębiorstwa ze sfery agrobiznesu. • Identyfikuje rodzaj badań marketingowych na podstawie przedstawionego opisu.

Lp.	Tematyka	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
		<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje produkty według częstotliwości dokonywania zakupów i oczekiwań konsumentów dotyczących warunków zakupów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowuje formularz ankiety, jaki może być wykorzystany do prostych badań marketingowych. • Na podstawie opisu sytuacji proponuje zastosowanie różnych rabatów cenowych. • Na podstawie opisu sytuacji proponuje rodzaj dystrybucji. • Formuluje warunki, jakie powinna spełniać skuteczna reklama. • Na podstawie opisu sytuacji proponuje zastosowanie różnych technik promocji (aktywizacji) sprzedaży.
7	Obsługa klientów	<ul style="list-style-type: none"> • Określa sposób zachowania sprzedawcy przyjmującego płatność gotówkową. • Określa sposób zachowania sprzedawcy przyjmującego płatność kartą płatniczą. • Sporządza rachunek i fakturę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowuje standard obsługi klienta na podstawie przedstawionych założeń. • Analizuje zapisy regulaminów sklepów internetowych z punktu widzenia spełniania przez nie wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawnych. • Proponuje zastosowanie określonych form płatności w przedstawionych sytuacjach. • Sporządza dokument polecenia przelewu i wpłaty gotówkowej. • Na podstawie przedstawionego opisu wskazuje, jakie dokumenty potwierdzające sprzedaż powinny być zastosowane. • Na podstawie przedstawionych opisów sytuacji ocenia prawidłowość postępowania przedsiębiorców pod względem wypełniania przez nich obowiązków wynikające z prowadzonej przez niego sprzedaży konsumenckiej, sprzedaży poza lokalem przedsiębiorstwa i sprzedaży na odległość.
8	Konkurencja i współpraca z innymi przedsiębiorstwami	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikuje powiązania pomiędzy przedsiębiorstwami należącymi do jego branży a innymi podmiotami działającymi na rzecz branży. • Identyfikuje działania prowadzone w ramach konkurencji cenowej i pozacenowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje działania firm konkurencyjnych do wskazanej firmy. • Wyszukuje informacje o sankcjach za czyny nieuczciwej konkurencji. • Identyfikuje na przedstawionych przykładach rodzaje powiązań kooperacyjnych pomiędzy różnymi firmami. • Stosuje kryteria wyboru dostawcy i dokonuje wyboru dostawcy w opisanej sytuacji związanej ze sferą agrobiznesu.
9	Finanse małego przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje składniki majątku na składniki majątku trwałego i składniki majątku obrotowego. • Klasyfikuje składniki majątku na składniki majątku rze- 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje składniki aktywów trwałych. • Klasyfikuje składniki aktywów obrotowych według postaci, w jakiej występują.

Lp.	Tematyka	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
		czowego i składniki majątku finansowego.	
10	Amortyzacja jako koszt stały.	<ul style="list-style-type: none"> • Oblicza amortyzację, umorzenie i wartość bieżącą środka trwałego. • Sporządza plan amortyzacji środków trwałych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sporządza plan amortyzacji środków trwałych, analizuje i interpretuje wyniki.
11	Optymalizacja przychodów i kosztów.	<ul style="list-style-type: none"> • Na podstawie przedstawionych opisów sytuacji proponuje możliwe do podjęcia działania wpływające na zmniejszenie kosztów i zwiększenie przychodów z prowadzonej działalności gospodarczej w sferze agrobiznesu.. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje i proponuje sposoby optymalizacji przychodów i kosztów.
12	Zasady racjonalnego gospodarowania.	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje po 3 przykłady na minimalizację nakładów/kosztów oraz na maksymalizację efektów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje po 5 przykładów na minimalizację nakładów/kosztów oraz na maksymalizację efektów, uzasadniając je.
13	Płynność i rentowność w przedsiębiorstwie.	<ul style="list-style-type: none"> • Określa zastosowanie prognozy rentowności działalności w przedsiębiorstwie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje zależności pomiędzy: ceną, ilością sprzedawanych towarów/usług, przychodami ze sprzedaży, kosztami, wynikiem finansowym.
<h2>OPPA – Rachunkowość w agrobiznesie</h2> <p>uczeń potrafi:</p>			
14	Wprowadzenie do rachunkowości	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowuje proste zestawienie zakresu rachunkowości • porównuje funkcje rachunkowości 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje schemat pełnego zakresu rachunkowości • porównuje zasady rachunkowości
15	Środki gospodarcze i źródła ich pochodzenia	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje aktywa i pasywa • zalicza określone elementy do aktywów lub pasywów • klasyfikuje poszczególne składniki majątku trwałego, majątku obrotowego, kapitału własnego, kapitału obcego • oblicza poszczególne składniki majątku i kapitału w gospodarstwie rolnym • sporządza uproszczony bilans na podstawie podanych składników • w wyniku obliczeń osiąga równowagę bilansową • uzasadnia równowagę bilansową 	<ul style="list-style-type: none"> • Oblicza poszczególne składniki majątku i kapitału w przedsiębiorstwach działających w różnych branżach • wskazuje charakter działalności podmiotu na podstawie struktury aktywów • sporządza bilans podmiotu z uwzględnieniem prawidłowej struktury • ocenia prawidłowość sporządzonego bilansu • ustala i analizuje strukturę majątku i kapitału • określa cechy i funkcje bilansu w powiązaniu z działalnością gospodarczą
16	Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	<ul style="list-style-type: none"> • Oblicza amortyzację metodą liniową • dobiera lub ustala stopę amortyzacji, • oblicza umorzenie i wartość bieżącą środków trwałych z gospodarstwa rolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Oblicza amortyzację metodą degresywną i metodą przyspieszoną • sporządza plan amortyzacji środków trwałych, analizuje i interpretuje wyniki dla różnych przedsiębiorstw w branży agrobiznesu

Lp.	Tematyka	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
17	Inwentaryzacja	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza plan amortyzacji środków trwałych. • Dobiera terminy przeprowadzenia inwentaryzacji do określonych składników majątku i kapitału • prawidłowo sporządza spis z natury • określa znaczenie inwentaryzacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Pełni funkcje przewodniczącego zespołu spisowego w symulacyjnym spisie z natury
18	Wycena w agrobiznesie	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżnia metody wyceny stosowane w gospodarstwie rolnym • stosuje najważniejsze metody wyceny dla gospodarstwa rolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobiera i stosuje różne metody wyceny dla jednostek gospodarczych, ocenia ich wpływ na wartość końcową
19	Opracowanie działalności w agrobiznesie	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia, ogólnie charakteryzuje i oblicza poszczególne koszty układu rodzajowego • wymienia, ogólnie charakteryzuje i oblicza poszczególne koszty układu kalkulacyjnego • wymienia, ogólnie charakteryzuje i oblicza poszczególne rodzaje przychodów • posługuje się terminologią związaną z wynikiem finansowym • oblicza wynik ze sprzedaży • sporządza kalkulacje opłacalności działalności z produkcji roślinnej, z produkcji zwierzęcej i z ogrodnictwa • oblicza poszczególne kategorie wyniku finansowego charakterystyczne dla gospodarstwa rolnego • rozróżnia i oblicza poszczególne kategorie produkcji i dochodu występujące w gospodarstwie rolnym 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia, ogólnie charakteryzuje i oblicza poszczególne koszty układu funkcjonalnego • na podstawie przedstawionych opisów sytuacji proponuje możliwe do podjęcia działania wpływające na zmniejszenie kosztów i zwiększenie przychodów z prowadzonej działalności gospodarczej w sferze agrobiznesu • oblicza poszczególne kategorie wyniku finansowego charakterystyczne dla przedsiębiorstw działających w różnych branżach • analizuje poszczególne kategorie produkcji i dochodu występujące w gospodarstwie rolnym
20	Dokumentowanie operacji gospodarczych	<ul style="list-style-type: none"> • Dokonuje podziału dokumentów księgowych • określa znaczenie poszczególnych rodzajów dokumentów księgowych • dobiera dokumenty księgowe do zdarzeń gospodarczych • samodzielnie wypełnia prawidłowo podstawowe dokumenty księgowe • oblicza potrącenia obowiązkowe od wynagrodzeń pracowników • oblicza cenę sprzedaży, marżę, zysk 	<ul style="list-style-type: none"> • Sporządza listę płac • analizuje obieg dokumentów w przedsiębiorstwie

Lp.	Tematyka	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
21	Ewidencja na kontach księgowych	<ul style="list-style-type: none"> • Zna budowę konta księgowego, • znajduje właściwe konto we wzorcowym planie kont • nieprecyzyjnie układa treść operacji gospodarczych • stosuje zasadę podwójnego zapisu • otwiera na podstawie bilansu konta księgowe • księguje typowe operacje gospodarcze na kontach bilansowych • zamyka konta na koniec okresu obrachunkowego • wymienia i charakteryzuje sposoby poprawiania błędów na kontach księgowych • wykorzysta właściwą metodę poprawiania błędów księgowych • charakteryzuje poziomy i pionowy podział kont • posługuje się zapisem pojedynczym powtarzanym w celu prowadzenia ewidencji analitycznej • charakteryzuje konta bilansowe i konta wynikowe • księguje poznane koszty rodzajowe • prowadzi ewidencję typowych operacji gospodarczych na kontach wynikowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i precyzyjnie układa treść operacji gospodarczych • prawidłowo posługuje się kontem księgowym bez względu na rodzaj • prawidłowo prowadzi roczny cykl ewidencji bilansowej z uwzględnieniem operacji od bilansu otwarcia do bilansu zamknięcia • prawidłowo interpretuje salda końcowe kont z uwzględnieniem ich treści ekonomicznej • grupuje poznane konta w zespoły według wzorcowego planu kont • wymieni rodzaje podziału kont • określa zasadę pojedynczego zapisu powtarzanego • księguje wybrane operacje gospodarcze z wykorzystaniem zasady pojedynczego zapisu • oblicza i księguje podatek VAT naliczony i należny • ewidencjonuje przychody ze sprzedaży • sporządza zestawienie obrotów i sald kont analitycznych

I. Zalecane warunki i sposób realizacji

Szkoła prowadząca kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technik agrobiznesu oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

II. Sposoby sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Ocenie podlegają następujące dziedziny aktywności ucznia:

- pisemne prace klasowe, obejmujące większy zakres materiału, zapowiadane z minimum tygodniowym wyprzedzeniem, zamieszczonej w dzienniku. Uczeń po wcześniejszym ustaleniu terminu z nauczycielem, będzie miał prawo poprawić uzyskaną ocenę niedostateczną;
- pisemne sprawdzenie wiadomości i umiejętności w formie kartkówki, obejmujące 3 ostatnio zrealizowane tematy; uczeń nie będzie miał możliwości poprawy oceny zdobytej z zapowiedzianej lub niezapowiedzianej kartkówki;
- odpowiedzi ustne;
- samodzielna praca ucznia nad referatami, projektami, pomocami dydaktycznymi, itp.;
- praca w grupie podczas zajęć z wykorzystaniem metody pracy grupowej;
- samodzielna praca na lekcji;
- udział w konkursach i olimpiadach o tematyce logistycznej;
- próbne egzaminy zawodowe.

Zasady oceniania pisemnych prac klasowych, kartkówek:

Oceny ustalane są według systemu punktowego:

- 91 – 100% pkt. - bardzo dobry,
- 81 - 90% pkt. - dobry,
- 61 - 80% pkt. - dostateczny,
- 41 - 60% pkt. - dopuszczający,
- 0 - 40% pkt. - niedostateczny.

Zasady ocenienia odpowiedzi ustnej:

- poprawność merytoryczna,
- uzasadnienie wypowiedzi,
- stosowanie języka zawodowego, branżowego,

- sposób prezentacji – umiejętność formułowania myśli.

Zasady oceniania referatów, projektów, pomocy dydaktycznych, itp.:

- zawartość merytoryczna,
- prawidłowe wykonanie,
- estetyka wykonania,
- innowacyjność pracy,
- wkład pracy,
- wykorzystanie źródeł informacji.

Zasady oceniania pracy w grupie:

- organizacja pracy w grupie,
- komunikacja w grupie,
- aktywność, wkład pracy własnej,
- współdziałanie,
- prezentowanie rezultatów pracy grupy,
- czas wykonania,
- terminowość realizacji.

Zasady oceniania samodzielnej pracy na lekcji:

- prawidłowość wykonania,
- czas i terminowość wykonania,
- estetyka wykonania,
- zaangażowanie w wykonywanie zadanie.

W warunkach pracy zdalnej:

- a) Postępy uczniów są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć w pracy zdalnej (nauczanie w czasie rzeczywistym) lub na podstawie wykonanych m.in.: ćwiczeń, prac, quizów, projektów, zadań w czasie odroczonym (nauczanie w czasie odroczonym).
- b) Ocenianie bieżące polega na wystawieniu oceny zgodnie z przyjętą skalą stopni, z uwzględnieniem w szczególności: co uczeń zrobił dobrze, co wymaga poprawy, a także wysiłku wkładanego w wykonanie zadania przez ucznia za:
 - 1) odpowiedzi ustne w czasie zajęć on-line lub w trakcie rozmów telefonicznych;
 - 2) wypowiedzi uczniów na czacie tekstowym, na forum dyskusyjnym;
 - 3) wypowiedzi uczniów w czasie wideokonferencji/webinariów i innych form komunikowania się on-line;
 - 4) wykonanych w domu zadań zleconych przez nauczyciela, przesłanych poprzez Dziennik elektroniczny, platformę Moodle (<http://kursy.blich.pl>) lub Teams, lub w szczególnych przypadkach inną drogą elektroniczną w uzgodnieniu z nauczycielem

- c) Nauczyciel może wymagać od uczniów wykonania określonych poleceń, zadań, prac, projektów umieszczonych w Internecie, np. na zintegrowanych platformach edukacyjnych lub poprosić o samodzielne wykonanie pracy w domu i udokumentowanie jej, np. w postaci zdjęcia przesłanego e- drogą.
- d) Nauczyciele w pracy zdalnej wskazują dokładny czas i ostateczny termin wykonania zadania, określając jednocześnie warunki ewentualnej poprawy, jeśli zadanie nie zostało wykonane w sposób prawidłowy lub zawiera błędy.
- e) Nauczyciel informuje ucznia o postępach w nauce i ocenach podczas bieżącej pracy z dzieckiem lub po jej zakończeniu przez e-dziennik.
- f) Na ocenę osiągnięć ucznia z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem do sprzętu komputerowego i do Internetu.
- g) Na ocenę osiągnięć ucznia z danego przedmiotu nie może mieć wpływu poziom jego kompetencji cyfrowych. Nauczyciel ma obowiązek wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości psychofizycznych ucznia.

III. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszej nauki danego przedmiotu, ponadto:

- nie bierze aktywnego udziału w zajęciach;
- nie rozumie podstawowych pojęć i terminów stosowanych w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej;
- nie uczestniczy w dyskusjach i nie bierze udziału w zajęciach lekcyjnych;
- nie skorzystał z szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności;
- nie opanował podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu materiału programowego;
- nie potrafi łączyć teorii z praktyką;
- nie przestrzega przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych.

Ocena dopuszczająca

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności :

- posiada podstawowy wymagany zasób wiedzy teoretycznej, zna i rozumie podstawowe pojęcia, intuicyjnie rozumie ich treść, podaje przykłady dla tych pojęć;
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela korzystać z podstawowych źródeł informacji, analizować i rozwiązywać zadania z zakresu podstawowych wymagań przedmiotowych, czasami samodzielnie potrafi rozwiązać powierzone łatwe zadanie;
- przekrojowe zadania praktyczne i projekty wykonuje niestarannie, z dużymi brakami w stosunku do materiału zaprezentowanego przez nauczyciela z wykorzystaniem najprostszych opcji i narzędzi;
- często popełnia błędy;
- zwykle jest przygotowany do zajęć;
- jego aktywność na lekcji jest sporadyczna;

- wykazuje słabe zainteresowanie przedmiotem;
- przestrzega przepisów BHP i PPOŻ.

Ocena dostateczna

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności istotne, tzn.:

- materiał nauczania z zakresu wymagań podstawowych ma opanowany;
- potrafi samodzielnie rozwiązywać zlecone zadanie o średnim stopniu trudności;
- wykazuje podstawowe zainteresowanie przedmiotem, zadane ćwiczenia i prace stara się, mimo trudności, wykonać jak najlepiej;
- z niewielką pomocą nauczyciela potrafi prawidłowo wykorzystywać potrzebne źródła informacji;
- jego aktywność na lekcji jest dostateczna;
- popełnia błędy rzeczowe w zakresie ponadpodstawowych pojęć z zakresu działalności gospodarczej;
- wykonuje zadania przekrojowe i projekty z nieznaczną niedbałością, prostotą, brakiem zastosowania wszystkich wymaganych opcji i efektów;
- przestrzega przepisów BHP i PPOŻ.

Ocena dobra

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności wyznaczone zakresem treści nauczania, tzn.:

- wykazuje się znajomością i rozumieniem wielu pojęć z zakresu realizowanego programu;
- stosuje ponadpodstawowe pojęcia z zakresu działalności gospodarczej;
- sprawnie, ale nie zawsze precyzyjnie posługuje się odpowiednią terminologią w wymiarze teoretycznym i praktycznym;
- potrafi stosować wiedzę i umiejętności do rozwiązania większości powierzonych zadań z zakresu wymagań ponadpodstawowych;
- potrafi skorzystać ze wszystkich poznanych w czasie lekcji źródeł informacji;
- jasno i logicznie rozumuje, czyta ze zrozumieniem informacje przedstawione w formie opisów, instrukcji, szkiców, schematów, wykresów itp.;
- posiada niewielkie braki w wiedzy teoretycznej i w umiejętnościach praktycznych;
- z niewielkimi potknięciami posługuje się narzędziami i dokumentacją;
- przestrzega przepisów BHP i PPOŻ.

Ocena bardzo dobra

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności wyznaczone zakresem treści nauczania, tzn.:

- wykazuje się znajomością i rozumieniem pojęć z zakresu realizowanego programu;
- stosuje podstawowe i ponadpodstawowe pojęcia i terminy stosowane w działalności gospodarczej;
- sprawnie i precyzyjnie posługuje się odpowiednią terminologią w wymiarze teoretycznym i praktycznym;
- jasno i logicznie rozumuje, czyta ze zrozumieniem informacje przedstawione w formie opisów, instrukcji, szkiców, schematów, wykresów itp.;
- samodzielnie rozwiązuje trudne zadania powierzone przez nauczyciela, w tym zadania przekrojowe i projekty;
- jest przygotowany do lekcji i aktywnie uczestniczy w zajęciach;
- bardzo rzadko popełnia błędy;
- udziela wyczerpujących wypowiedzi ustnych i pisemnych, szybko i sprawnie wykonuje ćwiczenia praktyczne;
- korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji;

- bardzo dobrze posługuje się dostępną technologią, techniką oraz pozostałym sprzętem wykorzystywanym w działalności gospodarczej;
- bierze udział w konkursach/olimpiadach przedmiotowych w etapie szkolnym i okręgowym/wojewódzkim;
- przestrzega przepisów BHP i PPOŻ.

Ocena celująca

Uczeń:

- wykazuje się znajomością i rozumieniem pojęć z zakresu realizowanego programu;
- stosuje pojęcia i terminy stosowane w ekonomii, prawie i podejmowaniu działalności gospodarczej;
- sprawnie i precyzyjnie posługuje się odpowiednią terminologią w wymiarze teoretycznym i praktycznym;
- jasno i logicznie rozumie, czyta ze zrozumieniem informacje przedstawione w formie opisów, instrukcji, szkiców, wykresów, schematów, map, dokumentacji;
- samodzielnie rozwiązuje trudne zadania powierzone przez nauczyciela, w tym zadania przekrojowe i projekty, a także zadania wykraczające poza zakres programu nauczania;
- zawsze jest przygotowany do lekcji i aktywnie uczestniczy w zajęciach;
- udziela wyczerpujących wypowiedzi ustnych i pisemnych, szybko i sprawnie wykonuje ćwiczenia praktyczne;
- korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji;
- biegle posługuje się dostępną technologią, techniką oraz pozostałym sprzętem wykorzystywanym w działalności gospodarczej;
- bierze udział w konkursach/olimpiadach przedmiotowych w etapie okręgowym/wojewódzkim i zdobywa wyróżnione miejsce;
- zdobywa tytuł laureata lub finalisty w ogólnopolskich konkursach/olimpiadach przedmiotowych;
- przestrzega przepisów BHP i PPOŻ.

Znak '+' dodawany jest do oceny podstawowej w ocenianiu bieżącym (oprócz oceny celującej) gdy uczeń nie spełnił wymaganych kryteriów na daną ocenę, a poziom jego wiedzy i umiejętności przekracza według nauczyciela wymagania na ocenę niższą – do 50% wymagań.

Znak '-' dodawany jest do oceny podstawowej w ocenianiu bieżącym (oprócz oceny niedostatecznej) gdy uczeń według nauczyciela nie spełnił wymaganych kryteriów na daną ocenę- brak 25% wymaganych kryteriów.

IV. Oceny semestralne i roczne:

1. Ocenę śródroczną/roczną nauczyciel wystawia najpóźniej na dzień przed terminem klasyfikacji śródrocznej/rocznej.
2. O zagrożeniu oceną niedostateczną nauczyciel informuje ucznia, jego rodziców oraz wychowawcę na 3 tygodnie przed klasyfikacją.
3. Ocena śródroczną/ roczna nie jest średnią arytmetyczną uzyskanych ocen cząstkowych.
4. Decydujący wpływ na ocenę śródroczną/roczną mają oceny z prac klasowych, kartkówek, zadań wykonywanych na lekcji i odpowiedzi ustnych w czasie lekcji, a oceny z prac dodatkowych i innych form aktywności ucznia wpływają na podwyższenie oceny.
5. Ocenę roczną wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu całego roku.

V. Informacja zwrotna:

- Nauczyciel informuje uczniów o wymaganiach i kryteriach oceniania, pomaga w samodzielnym planowaniu rozwoju (wskazuje sukcesy lub braki oraz sposoby rozwoju lub pokonania trudności), motywuje do dalszej pracy.
- Nauczyciel informuje rodziców o wymaganiach i kryteriach oceniania, o aktualnym stanie rozwoju i postępach w nauce, dostarcza informacji o trudnościach ucznia w nauce, o uzdolnieniach ucznia, daje wskazówki do pracy z uczniem.
- Nauczyciel ustnie uzasadnia uczniom każdą ocenę, a rodzicom- na ich prośbę uzasadnia oceny z prac pisemnych. Ocenione prace pisemne są udostępniane uczniom i zainteresowanym rodzicom na zasadach określonych przez nauczyciela.
- Nauczyciel informuje wychowawcę klasy o aktualnych osiągnięciach ucznia, nauczyciel lub wychowawca informuje dyrekcję o sytuacjach wymagających jego zdaniem interwencji.

VII. Zasady uzupełniania braków i poprawiania ocen

1. Sprawdziany teoretyczne lub sprawdziany praktycznych umiejętności są obowiązkowe. Oceny z tych sprawdzianów uczniowie mogą poprawiać w ciągu 2 tygodni od wstawienia oceny do dziennika, po uprzednim ustaleniu terminu z nauczycielem.
2. Ocenę z kartkówki uczeń może poprawić, ale tylko z inicjatywy nauczyciela.
3. Nauczyciel informuje ucznia o otrzymanej ocenie z bieżącej pracy bezpośrednio po jej wystawieniu.
4. Rodzice/opiekunowie prawni mogą uzyskać szczegółowe informacje o wynikach i postępach w pracy ucznia podczas indywidualnych kontaktów z nauczycielem (według harmonogramu spotkań przyjętego przez szkołę).
6. Uczeń ma obowiązek uzupełnić braki w wiedzy i umiejętnościach, również te wynikające z nieobecności.

VIII. Ocena uczniów ze SPE

Ocena postępów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymaga dużego stopnia zindywidualizowania. Dostosowania wymogów i sposobu oceny osiągnięć dla każdego ucznia ze SPE dokonuje powołany do tego celu zespół nauczycieli, który działa w oparciu o zalecenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Niniejszy program w bardzo ogólny sposób dotyka tego bardzo złożonego problemu. Należy:

- w przypadku wszystkich dysfunkcji dostrzegać u uczniów częściowy sukces, progresję w przełamywaniu trudności;
- brać pod uwagę włożony wysiłek i chęć pokonania trudności, a nie tylko uzyskane efekty;
- nagradzać za aktywność podczas lekcji, nawet jeżeli nie owocuje zawsze dobrymi odpowiedziami, a także punktować za chęć uczestniczenia w zajęciach i zadaniach dodatkowych;
- uczniom z różnego typu dysfunkcjami (dysleksją, afazją, zespołem Aspergera, zaburzeniami zachowania) udzielać pochwał za prawidłowe wypowiedzi, natomiast unikać stawiania ocen za wypowiedzi słabe i nie na temat;

- w przypadku uczniów z dysleksją, dysortografią, dysgrafią oceniać wiadomości teoretyczne głównie na podstawie ustnych wypowiedzi, nie dyskwalifikować prac pisemnych napisanych nieczytelnie;
- brać głównie pod uwagę merytoryczną stronę wykonanej pracy, a nie jej walory estetyczne;
- w przypadku uczniów z dysortografią nie obniżać oceny za dużą ilość popełnionych błędów;
- w przypadku uczniów z afazją oceniać raczej na podstawie prac pisemnych, a z kolei dzieci z zespołem Aspergera najlepiej na podstawie pisemnych testów wyboru; w przypadku ucznia bardzo zdolnego próbować włączać go w proces oceniania wykonanej przez niego pracy, wyciągać wspólnie z nim wnioski stymulujące dalszy jego rozwój;
- ucznia zdolnego oceniać w stosunku do podstawy programowej, ale też w stosunku do założonych, ambitnych celów, warto również stosować oceną opisową pokazującą słabe i mocne strony wykonanych prac.